

Sygn. akt I C 425/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia SO Adam Bojko
Protokolant:	st.sekr.sąd. Małgorzata Libiszewska

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2020 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie sprawy z powództwa B. F.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie odpowiedzialności na przyszłość

1. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda B. F.:

a. kwotę 30 000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 lipca 2017 roku do dnia zapłaty;

b. kwotę 892,52 zł (osiemset dziewięćdziesiąt dwa złote i 52/100) tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 lipca 2017 roku do dnia zapłaty;

c. kwotę 860,12 zł (osiemset sześćdziesiąt złotych i 12/100) tytułem utraconych dochodów wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 maja 2018 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 1 588 zł (jeden tysiąc pięćset osiemdziesiąt osiem złotych) – tytułem należnej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa oraz kwotę 412 zł (czteryście dwanaście złotych) tytułem zwrotu części wydatków;

5. odstępuje od obciążenia powoda nieuiszczoną opłatą sądową od pozwu oraz obowiązkiem zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa – w pozostałej części.

Sygn. akt I C 425/18

UZASADNIENIE

Powód B. F. w pozwie wniesionym w dniu 27 marca 2018 r. domagał się zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W.:

1. kwoty 100 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty;
2. kwoty 2 372,87 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty;
3. kwoty 13 681,56 zł tytułem utraconych dochodów wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty;
4. renty z tytułu utraty zdolności do pracy zarobkowej i zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość w wysokości po 1 042 zł miesięcznie, począwszy od dnia 1 marca 2018 r. i na przyszłość, płatnej z góry do dnia 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, z jednoczesnym zobowiązaniem pozwanego do jej corocznej waloryzacji stosowanie do wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę;
5. ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległ powód w dniu 18 października 2016 roku.

W uzasadnieniu żądania powód podniósł, że w dniu 18 października 2016 r. w miejscowości N., na drodze krajowej (...) w kierunku W., kierował autobusem, który został zawadzony kontenerem samochodu marki M. (...) nr rej. (...), kierowanym przez M. H.. Na skutek zderzenia pojazdów doszło do uszkodzenia prawego lusterka oraz bocznej szyby autobusu, a drobinki szkła szyby i lusterka z ogromną siłą uderzyły w jego twarz. Po wypadku musiał się poddać zabiegowi usuwania drobinek szkła z oka, utracił ostrość widzenia w prawym oku, leczył się neurologicznie z powodu silnych bólów głowy i bezsenności. Od wypadku nie jest zdolny do wykonywania zawodu kierowcy autobusu, a w dniu 19 czerwca 2017 r. utracił ważność jego uprawnień w zakresie kierowania pojazdami kategorii D. Sprawca wypadku był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym, które odmówiło przyjęcia odpowiedzialności za skutki zdarzenia.

Pozwane Towarzystwo (...) S.A. w W. w odpowiedzi na pozew wniosło o oddalenie powództwa, podnosząc że w wyniku zdarzenia powód doznał niewielkich obrażeń ciała, a bezpośrednio po zdarzeniu nie był nawet hospitalizowany, natomiast dolegliwości, na które uskarża się powód, mogły nie powstać podczas przedmiotowego zdarzenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 października 2016 r. w miejscowości N., na remontowanym odcinku drogi krajowej nr (...) powód kierował autobusem, który jechał lewym pasem ruchu w kierunku W.. Prawym pasem ruchu poruszał się w tym samym kierunku samochód ciężarowy marki M. (...) nr rej. (...), którym kierował M. H.. Na łuku drogi naczepa pojazdu marki M. (...) przechyliła się na lewy pas ruchu i uderzyła w prawe lusterko autobusu kierowanego przez powoda, które stłukło boczną szybę i wpadło do środka pojazdu. Autobus kierowany przez powoda nie nadawał się do dalszej jazdy. Ani powód, ani pasażerowie autobusu nie skarżyli się na obrażenia ciała.

/dowód: oświadczenie M. H. k. 25, potwierdzenie okoliczności przez uczestnika zdarzenia k. 108 -108 odwrót, zeznania świadka M. H. adnotacje: 00:06:28 -00:20:50, protokół elektroniczny k. 142, zeznania powoda adnotacje: 00:07:03 -00:31:00, protokół elektroniczny k. 234/

Po dwóch - trzech godzinach od wypadku powód zaczął odczuwać pieczenie obu oczu. Na prawym oku powoda pojawiła się opuchlizna. Powód udał się do lekarza okulisty L. N.. W wywiadzie podał, że doznał urazu głowy i oczu w wyniku zderzenia z innym samochodem, skarżył się też na bóle i zawroty głowy. Lekarz okulista stwierdził zacerwienie i obrzęk powiek oczu oraz liczne ciała obce - drobiny brudu i szkła – w odcinku przednim rogówce i spojówce, które usunął. Skierował powoda na badanie angiografii fluoresceinowej oraz zalecił mu stosowanie leków. Podczas wizyty kontrolnej w dniu 22 października 2016 r. obrzęk powiek był mniejszy, występowały blizny rogówki po usunięciu ciał obcych. Powód nadal skarżył się na bóle głowy. W dniu 23 listopada 2016 roku miała miejsce kolejna wizyta kontrolna. Lekarz zalecił powodowi dalsze stosowanie tych samych leków.

/dowód: historia choroby k. 28 – 31 odwrót, zeznania świadka J. F. adnotacje: 00:22:39 -00:45:21, protokół elektroniczny k. 142, zeznania świadka P. F. adnotacje: 00:50:15 -01:00:02, protokół elektroniczny k. 142, zeznania powoda adnotacje: 00:07:03 -00:31:00, protokół elektroniczny k. 234/

W dniu 21 grudnia 2016 r. powód zgłosił się do lekarza okulisty J. B. podając pogorszenie widzenia okiem prawym od 18 października 2016 r. Lekarz stwierdził luźno pływające męty w ciele szklistym oka prawego i zalecił badanie (...) obu oczu oraz leczenie farmakologiczne. Kolejne wizyty powoda u lekarza okulisty miały miejsce w dniach 28 grudnia 2016 r., 14 stycznia 2017 r. oraz 1 lutego 2017 r. W badaniu (...) z dnia 10 stycznia 2017 r. stwierdzono zachowaną morfologię dołka oka. W dniu 14 stycznia 2017 r. lekarz okulista zalecił powodowi konsultację neurologiczną. W czasie leczenia utrzymywano stosowane leki oraz wydawano powodowi zwolnienia L4 na okres od 28 grudnia 2016 r. do 20 lutego 2017 r. Leczenie okulistyczne zakończyło się rozpoznaniem nadwzroczności z astygmatyzmem obu oczu, niedowidzenia oka prawego, mętów w ciele szklistym oka prawego.

/dowód: historia choroby k. 31 – 32, wynik badania (...) k. 94 -94 odwrót, zaświadczenie o zakończeniu leczenia k. 131/

W dniu 29 listopada 2016 r. powód podjął leczenie w poradni neurologicznej. Zgłaszał skargi na zaburzenia widzenia, błyski w oczach, bóle głowy, bezsenność oraz lęki. Był leczony z rozpoznaniem z rozpoznaniem stanu po urazie głowy, zaburzeń widzenia i urazu nerwu wzrokowego. Otrzymywał M. oraz L.. Od 21 lutego 2017 r. powód otrzymywał zwolnienie lekarskie neurologiczne z powodu urazu nerwów czaszkowych. Ponieważ dolegliwości nie ustępowały powód został skierowany na badanie RM głowy, które wskazywało na obecność anomalii naczyniowej w okolicy ciemieniowo –potylicznej lewej.

/dowód: historia zdrowia i choroby k. 34 – 32/

Od 9 kwietnia 2017 r. do 13 kwietnia 2017 r. powód był hospitalizowany w Wojewódzkim Wielospecjalistycznym Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. K. w Ł. w celu wykonania angiografii mózgowej w związku z podejrzeniem anomalii naczyniowej w okolicy ciemieniowo –potylicznej lewej stwierdzonym w badaniu (...) głowy. W dniu 12 kwietnia 2017 r. wykonano angiografię mózgową, w której stwierdzono tętniaka tętnicy łączącej tylnej lewej z możliwością leczenia embolizacyjnego. W dniu 11 marca 2019 r. wykonano embolizację wewnątrznacyniową tętniaka.

/dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 95 -96 odwrót, opis karty w dokumentacji leczenia powoda w (...) k. 193 odwrót, zeznania powoda adnotacje: 00:07:03 -00:31:00, protokół elektroniczny k. 234/

Po wypadku powód poniósł koszty konsultacji lekarskich, koszty zakupu leków, koszty specjalistycznych badań oraz koszty zakupu okularów korekcyjnych w łącznej wysokości 2 372,87 zł.

/dowód: faktury k.40-51, dowód wpłaty k. 53, paragony k. 86/

Powód był zatrudniony na stanowisku kierowcy autobusu od 1 czerwca 2010 r. Posiadał aktualne zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku kierowcy pojazdów kategorii D oraz uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii D ważne do dnia 19 czerwca 2017 r. Powód nie był badany przez lekarza okulistę przed wydaniem mu zaświadczenia o zdolności do pracy na stanowisku kierowcy pojazdów kategorii D.

/dowód: zaświadczenie zatrudnieniu k. 23 -24, zaświadczenie lekarskie k. 33, kserokopia prawa jazdy k. 38 -39, zaświadczenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych i w szczególnym charakterze k. 130/

Przed wypadkiem powód otrzymywał wynagrodzenie w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, dodatek za trzeczek oraz delegacje. W 2015 r. powód otrzymał dodatki z tarczek w łącznej wysokości 1 079,58 zł oraz delegacje w łącznej wysokości 9 017,55 zł. Natomiast za okres od stycznia do września 2016 r. powód otrzymał dodatki z tarczek w łącznej wysokości 245,91 zł oraz delegacje w łącznej wysokości 1689,43 zł.

/dowód: zaświadczenie o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia k. 23 -24/

Po wypadku powód przebywał na zwolnieniu lekarskim przez 182 dni i otrzymywał zasiłek chorobowy w wysokości 100 % wynagrodzenia, ze względu na uznanie zdarzenia za wypadek przy pracy. Przez kolejny rok otrzymywał świadczenie rehabilitacyjne. Następnie zostały mu przyznana renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy, obecnie do 28 lutego 2023 r. W dniu 22 czerwca 2018 r. pracodawca rozwiązał z powodem umowę o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia z powodu utraty możliwości wykonywania zawodu.

/dowód: protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy k. 26 -27 odwrót, decyzja ZUS z 18.04.2017 r. k. 54, potwierdzenia wypłaty k. 55, świadectwo pracy k. 128 -129, zaświadczenie k. 229, decyzja o ponownym ustaleniu renty k. 230 -231, zeznania świadka J. F. adnotacje: 00:22:39 -00:45:21, protokół elektroniczny k. 142, zeznania powoda adnotacje: 00:07:03 -00:31:00, protokół elektroniczny k. 234/

Powód nie ubiegał się o przedłużenie uprawnień do prowadzenia pojazdów kategorii D na kolejny okres, ponieważ nie czuje się na siłach prowadzić autobusy.

/dowód: zeznania powoda adnotacje: 00:07:03 -00:31:00, protokół elektroniczny k. 234/

Po wypadku powód stał się drażliwy, zamknięty w sobie, przestał wychodzić z domu, odczuwał lęk przed jazdą samochodem, nie spał w nocy tylko w ciągu dnia, rozpadł się jego związek z dziewczyną.

/dowód: zeznania świadka J. F. adnotacje: 00:22:39 -00:45:21, protokół elektroniczny k. 142, zeznania świadka P. F. adnotacje: 00:50:15 -01:00:02, protokół elektroniczny k. 142, zeznania powoda adnotacje: 00:07:03 -00:31:00, protokół elektroniczny k. 234/

W dniu 15 listopada 2018 r. powód podjął leczenie w poradni zdrowia psychicznego, które trwa do chwili obecnej. Lekarz psychiatra rozpoznał u powoda dystymię.

/dowód: historia wizyt k. 167 – 168, k. 193 -194/

Powód zgłosił szkodę pozwanemu Towarzystwu (...) S.A. w W. w związku z umową ubezpieczenia OC łączącą pozwanego z samoistnym posiadaczem pojazdu marki M. (...) nr rej. (...). Pismem z 17 stycznia 2017 r. ubezpieczyciel poinformował powoda, że zgromadzona dokumentacja nie pozwala na uznanie, że na skutek zdarzenia z dnia 18 października 2016 r. doszło do rozstroju zdrowia uzasadniającego przyznanie zadośćuczynienia. Pismem z 18 maja 2017 r. powód wezwał ubezpieczyciela do zapłaty zadośćuczynienia w kwocie 45 000 zł oraz zwrotu kosztów leczenia w wysokości 1 368,70 zł. Pismem z 5 lipca 2017 r. ubezpieczyciel podtrzymał swoje poprzednie stanowisko w sprawie.

/dowód: pismo (...) S.A. w W. z 17.01.2017 r. k. 56 -56 odwrót, pismo (...) S.A. w W. z 5.07.2017 r. k. 57 -58, wezwanie do zapłaty k. 78 -81/

W wyniku wypadku powód doznał urazu oka prawego odłamkami szkła, które tego samego dnia zostały usunięte przez lekarza okulistę. Dolegliwości bólowe i skutki erozji rogówki utrzymywały się przez trzy miesiące. W kwietniu 2017 r. zdiagnozowano u powoda tętniaka tętnicy łączącej tylnej lewej. Jest to anomalia naczyniowa nie mająca związku z wypadkiem komunikacyjnym. Obecnie w narządzie wzroku powoda nie występują skutki wypadku komunikacyjnego. Bliźny rogówki oka prawego po obecności odłamków szkła zagoiły się całkowicie. Odcinek przedni i tylny oka prawego powoda jest w stanie prawidłowym. Prawidłowe są wyniki (...) oka prawego. Oko prawe powoda jest obciążone wadą refrakcji pod postacią nadwzroczności. Jest ona przyczyną niedowidzenia tego oka. Z wywiadu wynika, że powód otrzymując orzeczenie o pracy w charakterze zawodowego kierowcy nie był badany okulistycznie.

/dowód: opinia biegłego okulisty k.145-147/

Nie jest możliwe, aby w wyniku wypadku komunikacyjnego doszło do powstania wady wzroku, ponieważ nie została w sposób trwały uszkodzona żadna część optyczna oka. Wada wzroku w postaci nadwzroczności oka prawego najprawdopodobniej istnieje u powoda od dzieciństwa. Według obowiązujących przepisów kierowcą kategorii D może być osoba posiadająca ostrość wzroku w oku lepszym nie gorszą niż 0,8, a w oku gorszym nie mniej niż 0,5. W związku

z tym powód może wykonywać pracę kierowcy zarówno kategorii D, jak i kategorii B, gdzie dopuszczalna jest nawet jednoocznosc.

/dowód: uzupełniająca opinia biegłego okulisty k.159/

Na skutek wypadku z dnia 18 października 2016 r. u powoda wystąpiło zaburzenie adaptacyjne w postaci obniżonego nastroju i napędu, zaburzeń snu i lęku o zmiennym nasileniu. W krótkim, zapewne godzinnym okresie po wypadku, powód doznawał objawów ostrego zaburzenia stresowego. W okresie pierwszych pięciu miesięcy po wypadku do czasu rozpoznania tętniaka mózgu zaburzenie adaptacyjne było bezpośrednio powiązane z powypadkowymi powikłaniami stanu somatycznego. Później przez prawie dwa lata dominowało pogorszenie stanu psychicznego związane z leczeniem, a właściwie brakiem leczenia neurochirurgicznego. To pogorszenie stanu psychicznego nie jest związane z wypadkiem. W ciągu ostatniego pół roku, po operacji przyczyna neurochirurgiczna zanikała, ustępując przyczynie powiązanej pośrednio z wypadkiem, czyli startami życiowymi, jakich doznaje powód w wyniku przewlekłego, utrzymującego się zubożenia ekonomicznego i wykluczenia środowiskowego. W okresie pierwszych pięciu miesięcy zaburzenie adaptacyjne spowodowane radykalną zmianą życiową i powikłanym procesem leczenia okulistycznego wywołało znaczny poziom cierpienia psychicznego powoda. W późniejszym okresie zaburzenie adaptacyjne związane z wypadkiem zostało przesłonięte przez poważne schorzenie neurologiczne, konieczność wykonania zabiegu neurochirurgicznego i oczekiwanie na ten zabieg i miało co najwyżej znikome nasilenie. Od wiosny 2019 r. utrzymuje się w miernym stopniu zaburzenie adaptacyjne powiązane bezpośrednio z wypadkiem, z odległymi, a jednocześnie niekorzystnymi konsekwencjami wypadku.

Bezpośrednio po wypadku powodowi zalecano stosowanie L. i to w maksymalnej dawce, który jest benzodwazepiną o działaniu przeciwlękowym i nasennym. Ostatni raz zalecono ten lek podczas wizyty w dniu 28 stycznia 2017 r. Po zgłoszeniu się do lekarza psychiatry jesienią 2018 r. powód otrzymywał lek o nazwie T.. Po wizycie w czerwcu 2019 r. lekarz psychiatra odstawił T. i zalecił V.. Dodatkowo zalecił H. na noc w najmniejszej z możliwych dawek, która jest skuteczna. Przebieg leczenia zaburzenia adaptacyjnego, jako skutku wypadku z dnia 18 października 2016 r., jest w ostatnich miesiącach skuteczny. Leczenie zaburzenia adaptacyjnego będzie trwało jeszcze przez około sześć miesięcy. Rokowania na przyszłość co do stanu zdrowia psychicznego powoda są pomyślne.

Stopień długotrwałego uszczerbku na zdrowiu powoda wywołanego zaburzeniem adaptacyjnym, które jest skutkiem wypadku z dnia 18 października 2016 r., wynosi 5 %.

Rozpoznana u powoda w trakcie leczenia w poradni zdrowia psychicznego dystymia oznaczona kodem F34.1 jest schorzeniem, które nie ma związku z wypadkiem z dnia 18 października 2016 r. Jednocześnie z rozpoznaniem dystymii psychiatra wypisał powodowi druk do ZUS o świadczenie rentowe, a powód wkrótce został uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy, zapewne właśnie z powodu dystymii, a nie zaburzenia psychicznego związanego z urazem w 2016 r.

/dowód: opinia biegłego psychiatry k. 184-192 odwrót/

Stan psychiczny powoda nie wrócił do normy. Powód nadal odczuwa niepokój, ma stany lękowe i problemy ze spaniem, odczuwa brak chęci do życia, nie ma energii izoluje się od ludzi, nie nawiązuje kontaktów, funkcjonuje głównie w obrębie rodziny, ma obniżoną samoocenę, jest zrezygnowany. Brak powrotu do pracy w zawodzie kierowcy odczuwa jako dotkliwą stratę. Czuje się wyalienowany. Wymaga dalszego leczenia psychiatrycznego i psychoterapeutycznego.

/dowód: opinia biegłego psychologa k. 171-173/

W wyniku wypadku z dnia 18 października 2016 r. powód nie doznał obrażeń ośrodkowego układu nerwowego ani obwodowego układu nerwowego. Rozpoznany u powoda tętniak tętnicy łączącej tylnej mózgu jest schorzeniem samoistnym bez związku z wypadkiem. Zaburzenia adaptacyjne w postaci bezsenności, lęków, bólów głowy spowodowały długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 5 % (per analogiam do poz. 10a) i jest to uszczerbek tożsamy z uszczerbkiem orzeczoną z przyczyn psychiatrycznych. Po przebytym wypadku niezdolność

powoda do pracy orzekano początkowo z przyczyn okulistycznych, a następnie w poradni neurologicznej z powodu podejrzenia uszkodzenia nerwu wzorkowego, które się nie potwierdziło. Po wyczerpaniu okresu zasiłkowego, powodowi przyznano świadczenie rehabilitacyjne, a następnie orzeczono częściową niezdolność do pracy do marca 2020 r. z powodu schorzenia samoistnego tj. tętniaka mózgu.

/dowód: opinia biegłego neurologa k.209-210 odwrót/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

Powód domagał się naprawienia szkody będącej następstwem uszkodzeń ciała jakich doznał w wyniku kolizji pojazdów z dnia 18 października 2016 r. Strona pozwana nie kwestionowała zaistnienia kolizji, jak również swojej odpowiedzialności gwarancyjnej za jej skutki, podnosiła jednak, że na skutek zdarzenia powód nie doznał obrażeń ciała uzasadniających przyznanie zadośćuczynienia, odszkodowania oraz renty.

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia jest art. 445 § 1 k.c. Stosownie do jego treści sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Celem zadośćuczynienia jest zrekompensowanie osobie poszkodowanej krzywdy doznanej wskutek cierpień fizycznych (ból i innych dolegliwości) oraz cierpień psychicznych (ujemnych uczuć przeżywanych w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art. 445 § 1 k.c. w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazano kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma przede wszystkim mieć walor kompensacyjny, a więc jego wysokość nie może być symboliczna, lecz musi mieć jakąś wartość ekonomicznie odczuwalną, ale przy uwzględnieniu rozmiaru krzywdy musi wysokość zadośćuczynienia być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok SN z 28 września 2001 roku, III CKN 427/00, Lex nr 52766). Zadośćuczynienie ponadto powinno być stosowne do doznanej krzywdy oraz uwzględniać wszystkie zachodzące okoliczności, w szczególności winne być wzięte pod uwagę takie okoliczności jak nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałe następstwa zdarzenia (por. wyrok SN z 15 lipca 1977 r., IV CR 266/77). Sąd oceniając krzywdę bierze pod uwagę wszelkie ujemne następstwa uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia w sferze cierpień fizycznych jak i psychicznych. Nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu polegające na znoszeniu cierpień psychicznych mogą usprawiedliwiać przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 445 § 1 k.c. (por. wyrok SN z dnia 20 marca 2002 r., V CKN 909/00).

Zgodnie z ustalonym stanem faktycznym na skutek zdarzenia z dnia 18 października 2016 r. powód doznał urazu rogówki i spojówki oczu odłamkami szkła, które tego samego dnia zostały usunięte przez lekarza okulistę. Blizny rogówki po obecności odłamków szkła zagoiły się całkowicie. Dolegliwości bólowe i skutki erozji rogówki utrzymywały się przez trzy miesiące. Leczenie okulistyczne trwało do 20 lutego 2017 r. Powód był w tym czasie niezdolny do pracy w swoim zawodzie. Ponadto na skutek zdarzenia powód doznał długotrwałego zaburzenia adaptacyjnego, którego objawami są obniżenie nastroju i napędu, zaburzenia snu oraz lęki. Następstwem zaburzenia adaptacyjnego są cierpienia psychiczne powoda, których poziom był znaczny w okresie pierwszych miesięcy po wypadku, izolowanie się powoda od ludzi, jego obniżona samoocena i rezygnacja. Zaburzenie adaptacyjne wywołało ponadto długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 5 %. Leczenie zaburzenia adaptacyjnego jest nadal w toku, ale dolegliwości z tym związane łagodnieją i powinny ustąpić w ciągu sześciu miesięcy.

W ocenie Sądu całokształt ustalonych w sprawie okoliczności, obrazujących rozmiar krzywdy doznanej przez powoda uzasadniają przyznanie powodowi zadośćuczynienia w kwocie 30 000 zł. Zadośćuczynienie w takiej wysokości odniesione do zakresu krzywdy doznanej przez powoda na skutek czynu niedozwolonego, która ma charakter przemijający, zachowa swoją kompensacyjną funkcję. Przedmiotowa kwota w polskich realiach społeczno

–gospodarczych z pewnością stanowi ekonomicznie odczuwalną wartość, umożliwi powodowi podniesienie stopy życiowej i komfortu życiowego. Tym samym powinna wynagrodzić doznane cierpienia fizyczne i psychiczne związane z zdarzeniem i jego skutkami oraz ułatwić przezwyciężenie ujemnych przeżyć, dzięki czemu zostanie przywrócona równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego.

O odsetkach za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 473 z późn. zm.). Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

Sąd podziela ten nurt orzecznictwa, który przyjmuje, iż zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia po sprecyzowaniu przez wierzyciela co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty, przekształca się w zobowiązanie terminowe. Nie ma przy tym znaczenia, iż przyznanie zadośćuczynienia jest fakultatywne i zależy od uznania sądu oraz poczynionej przez niego oceny konkretnych okoliczności danej sytuacji, poszkodowany bowiem może skierować roszczenie o zadośćuczynienie bezpośrednio do osoby ponoszącej odpowiedzialność deliktową wynikającą ze skutków wypadku komunikacyjnego, a pewna swoboda sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu nie zakłada dowolności, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma bowiem charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny (por. wyrok SN z 28 czerwca 2005 r., I CK 7/05, LEX nr 153254, wyrok SN z 14 kwietnia 1997 r., II CKN 110/97, LEX nr 550931, wyrok SN z 22 lutego 2007 r., I CSK 433/06, LEX nr 274209, wyrok SN z 6 lipca 1999 r., III CKN 315/98 OSNC 2000/2/31/52, wyrok SN z 14 stycznia 2011 r., I PK 145/10, OSNP 2012/5-6/66, wyrok SN z dnia 18 lutego 2011 r., ICSK 243/10, LEX nr 848109, wyrok SA we Wrocławiu z 12 grudnia 2012 r., I ACa 1280/12, LEX nr 1312128, wyrok SA w Gdańsku z 15 maja 2013 r., I ACa 179/13, (...) SA w G.).

Powód na etapie likwidacji szkody sprecyzował roszczenie o zadośćuczynienie w piśmie z dnia 18 maja 2017 r. Data naddania tego pisma w urzędzie pocztowym bądź doręczenia stronie pozwanej nie jest znana. Strona pozwana zajęła stanowisko co do sprecyzowanych roszczeń w dniu 5 lipca 2017 r., w związku z czym od tej daty można przyjąć w sposób nie budzący wątpliwości istnienie stanu opóźnienia w spełnieniu uwzględnionej części roszczenia o zadośćuczynienie.

W pozostałym zakresie żądanie zasądzenia zadośćuczynienia oraz odsetek za opóźnienie w zapłacie zasądzonego zadośćuczynienia podlegały oddaleniu jako bezzasadne.

Stosownie do treści art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego obowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

Powód przedstawił faktury bądź rachunki potwierdzające wydatki w łącznej wysokości 2 372,87 zł na zakup lekarstw, zakup okularów, wykonanie badań, porady lekarskie. Nie wszystkie wydatki mają jednak związek z leczeniem skutków wypadku. Jak bowiem wynika z poczynionych ustaleń faktycznych wada wzroku powoda w postaci nadwzroczności oka prawego oraz tętniak tętnicy łączącej tylnej mózgu są schorzeniami samoistnymi bez związku z wypadkiem. W związku z tym nie podlegają uwzględnieniu następujące wydatki: kwota 309 zł za wykonanie badania rezonansu magnetycznego głowy z kontrastem (k. 41 akt), kwota 20,01 zł na zakup leku memotropil stosowanego m. in. w leczeniu zawrotów głowy, które w przypadku powoda były objawami schorzenia samoistnego (k. 42 akt sprawy), kwoty 874 zł i 49,50 zł na zakup okularów korekcyjnych (k. 50 i 51 akt sprawy), kwota 7 zł za przesłanie pocztą badania RM głowy z kontrastem (k. 53 akt sprawy), kwota 100 zł za poradę lekarską neurologiczną oraz kwota 5 zł za wykonanie badania

krwi (k. 86 akt sprawy). Pozostałe wydatki w łącznej kwocie 892,52 zł należało uznać za uzasadnione. Były to wydatki na zakup leków i wykonanie badań siatkówki oka zleczanych powodowi w leczeniu okulistycznym, opłaty za porady lekarza okulisty oraz wydatki na zakup leku lorafen stosowanego w leczeniu objawów zaburzenia adaptacyjnego, będącego następstwem wypadku.

O odsetkach za opóźnienie w zapłacie zasądzonego odszkodowania obejmującego zwrot kosztów leczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o Ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, uwzględniając, że roszczenie w tym zakresie zostało sprecyzowane w piśmie z dnia 18 maja 2017 r., do którego strona pozwana odniosła się w dniu 5 lipca 2017 r.

Zgodnie z art. 361 § 2 k.c. w granicach normalnego związku przyczynowego, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego powód przed wypadkiem otrzymywał dodatki do wynagrodzenia zasadniczego związane ze świadczeniem pracy kierowcy. Po wypadku powód przebywał na zwolnieniu lekarskim w związku z czym nie nabył uprawnień do dodatkowych świadczeń. Dodatki do wynagrodzenia, które powód otrzymał w okresie od stycznia 2016 r. do września 2016 r. wyniosły łącznie 1935,34 zł, co w ujęciu miesięcznym stanowi kwotę 215,03 zł. Normalnym następstwem wypadku jest utrata dodatków do wynagrodzenia w okresie niezdolności do pracy wywołanej leczeniem okulistycznym. Powód pozostawał na zwolnieniu lekarskim z przyczyn okulistycznych do dnia 20 lutego 2017 r., czyli przez cztery miesiące od wypadku. Utracone dochody podlegające zrekomensowaniu w ramach obowiązku naprawienia szkody doznanej w wyniku wypadku wynoszą zatem 860,12 zł (215,03 zł x 4 m – ce = 860,12 zł).

O odsetkach za opóźnienie w zapłacie zasądzonego odszkodowania obejmującego zwrot utraconych dochodów Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Powód sprecyzował roszczenie w tym zakresie dopiero w pozwie, którego odpis został doręczony stronie pozwanej w dniu 25 kwietnia 2018 r.

W związku z powyższym termin spełnienia zasądzonego na rzecz powódki zadośćuczynienia należało określić z uwzględnieniem regulacji art. 455 k.c. Jak stanowi ten przepis, jeśli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony w umowie, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie to powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Niezwłoczne spełnienie świadczenia oznacza jego spełnienie bez nieuzasadnionej zwłoki (w normalnym toku rzeczy). O tym, czy świadczenie zostało spełnione niezwłocznie, a zatem należy, rozstrzygają okoliczności konkretnego przypadku, oceniane zgodnie z ogólną zasadą art. 354 k.c.

W ocenie Sądu termin wynoszący 14 dni był wystarczający do zajęcia przez pozwanego stanowiska w przedmiocie zgłoszonego żądania przyznania odszkodowania z tytułu utraconych dochodów. W konsekwencji pozwany opóźnia się ze spełnieniem zasądzonych części odszkodowania z tego tytułu od dnia 10 maja 2018 r.

W pozostałym zakresie żądanie zasądzenia odszkodowania z tytułu zwrotu poniesionych kosztów leczenia i utraconych dochodów oraz odsetek za opóźnienie w zapłacie zasądzonych części odszkodowania podlegały oddaleniu jako bezzasadne.

Żądanie zasądzenia renty z tytułu częściowej utraty zdolności do pracy było niezasadne w całości. Zgodnie z poczynionymi ustaleniami nadwzroczność prawego oka powoda, której skutkiem jest niedowidzenie tego oka, nie stanowi następstwa wypadku z dnia 18 października 2016 r., a ponadto nie czyni powoda niezdolnym do wykonywania pracy kierowcy autobusów. Organ rentowy stwierdził u powoda częściową niezdolność do pracy ze względu na schorzenie samoistne tj. tętniak mózgu, a po jego wyleczeniu najprawdopodobniej ze względu na schorzenie psychiczne tj. dystymię, która również nie ma związku z wypadkiem z dnia 18 października 2016 r.

W związku z powyższym tylko ubocznie należy podnieść, że czynność rozszerzenia żądania renty dokonanie ustnie na ostatniej rozprawie była bezskuteczna, albowiem zgodnie z treścią art. art. 193 § 2¹ k.p.c. mogła nastąpić jedynie w piśmie procesowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29.08.2013 r., I ACa 377/13, Lex 1383482).

Zgodnie z art. 189 KPC powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1970 r., III PZP 34/69 wyrażono pogląd, że w sprawie o naprawienie szkody wynikającej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia (OSNCP 1970 z. 12, poz. 217). W uzasadnieniu uchwały wskazano, iż wykładnia funkcjonalna art. 189 KPC przemawia za przyjęciem interesu prawnego w ustaleniu, jeżeli istnieje jakaś obiektywna niepewność stanu prawnego. Przykładowo, interes taki może istnieć mimo możliwości dochodzenia świadczenia z danego stosunku prawnego, jeżeli z tego stosunku wynikają dalsze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest na razie aktualne. Dotyczy to zwłaszcza szkód na osobie, gdyż szkody te nie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia. Są one z istoty swej rozwojowe. Poszkodowany z reguły nie może w chwili wszczęcia procesu dochodzić wszystkich roszczeń, jakie mogą mu przysługiwać z określonego stosunku prawnego. Następstwa bowiem uszkodzenia ciała są z reguły wielorakie i zwłaszcza w wypadkach cięższych uszkodzeń wywołują niekiedy skutki, których dokładnie nie można określić ani przewidzieć, gdyż są one zależne od indywidualnych właściwości organizmu, osobniczej wrażliwości, przebiegu leczenia i rehabilitacji oraz wielu innych czynników. Swoistość szkód na osobie, które występują często po upływie dłuższego czasu, oraz nieprzekraczalny dziesięcioletni termin przedawnienia roszczeń majątkowych przemawiają za przyjęciem, że dochodząc określonych świadczeń odszkodowawczych powód może jednocześnie - na podstawie art. 189 KPC - domagać się ustalenia odpowiedzialności pozwanego za ewentualną szkodę, jaka może wyniknąć dlań w przyszłości. Takie rozstrzygnięcie zapobiega także trudnościom dowodowym związanym z upływem długiego czasu, ustalenie bowiem w sentencji wyroku odpowiedzialności dłużnika za szkody mogące powstać w przyszłości wiąże raz na zawsze sąd i strony, chyba że wyrok zawierający takie ustalenie zostanie obalony. W wyroku z dnia 11 marca 2010 r. IV CSK 410/09 Sąd Najwyższy przyjął, iż także po wejściu w życie art. 442¹ KC powód dochodzący naprawienia szkody na osobie może mieć interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości (O.. L.).

Odnosząc powyższe stanowisko do ustalonego stanu faktycznego, należy podnieść, że uraz doznany przez powoda w wyniku wypadku z dnia 18 października 2016 r. nie miał charakteru ciężkiego. Proces leczenia skutków urazu oka został zakończony. Blizny rogówki oka prawego po obecności odłamków szkła zagoiły się całkowicie. Odcinek przedni i tylny oka prawego powoda są w stanie prawidłowym. Trwające leczenie zaburzenia adaptacyjnego jest skuteczne i powinno zakończyć się w ciągu sześciu miesięcy. Rokowania na przyszłość w zakresie stanu zdrowia psychicznego powoda są pozytywne i nie zakładają możliwości wystąpienia jakichkolwiek dalszych potencjalnych skutków zdarzenia. W konsekwencji brak było podstaw do ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej za skutki wypadku, które mogłyby wystąpić w przyszłości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążenia powoda kosztami na rzecz strony pozwanej, wynikającymi ze stosunkowego rozdzielenia tych kosztów. Przepis ten odwołuje się do zasady słuszności będącej wyjątkiem od zasady odpowiedzialności za wynik sprawy. Może mieć zastosowanie tylko w wyjątkowych sytuacjach, gdy z uwagi na okoliczności konkretnej sprawy, zastosowanie reguł ogólnych Kodeksu postępowania cywilnego dotyczących zwrotu kosztu procesu byłoby nieuzasadnione. W orzecznictwie Sądu Najwyższego do kręgu tych okoliczności zalicza się charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu, np. nieuwzględnienie roszczenia ze stosunku pracy z powodu prekluzji (por. wyrok SN z 5.12.1967 r., III PRN 78/67, OSNCP 1968, Nr 11, poz. 185), wygórowane żądania o zadośćuczynienie, którego określenie zależy od oceny sądu, a powodowie są subiektywnie przekonani o jego zasadności, żądanie przez spadkobiercę właściciela książeczki (...) na okaziciela wypłaty motywowanej nieznaną hasła (postanowienie SN z 9.10.1967 r., I CR 81/67, OSNCP 1968, Nr 4, poz.

72, z glosą A. Ohanowicza, NP 1969, Nr 7, s. 1226), wyjątkowo ciężką sytuacją strony przegrywającej (por. wyrok SN z 17.11.1972 r., I PR 423/72, OSNCP 1973, Nr 7–8, poz. 138), oddalenie roszczeń powoda na podstawie art. 5 k.c.

Stosując w niniejszej sprawie powyższy przepis Sąd miał na uwadze odszkodowawczy charakter roszczeń dochodzonych przez powoda, okoliczność, że ustalenie wysokości należnego mu zadośćuczynienia zależało od oceny sądu oraz sytuację materialną i osobistą powoda. Roszczenia zgłoszone w pozwie okazały się częściowo zasadne. Ze względu na ujawnione po wypadku objawy, które okazały się następstwem schorzeń samoistnych, powód miał pewne podstawy do formułowania, jak się później okazało, wygórowanych żądań w zakresie zadośćuczynienia, odszkodowania i renty. Powód utrzymuje się ze świadczenia rentowego o niskiej wysokości, a zasądzone na jego rzecz świadczenia nie są na tyle wysokie, aby poprawić jego bieżącą sytuację życiową i majątkową, która uzasadniała wcześniejsze zwolnienie powoda od kosztów sądowych.

O obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa w kwocie 1 588 zł ($31\,753\text{ zł} \times 5\% = 1\,588\text{ zł}$), od której powód został zwolniony oraz zwrotu kwoty 412 zł stanowiącej 25 % wydatków Skarbu Państwa na koszty przeprowadzenia dowodów z opinii biegłych w sprawie w łącznej kwocie 1 684,26 zł Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r., poz. 785 ze zm.) w zw. z art. 100 k.p.c., albowiem strona pozwana przegrała proces w tej części.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd odstąpił od obciążenia powoda nieuiszczoną opłatą sądową od oddalonych części powództwa oraz pozostałą częścią wydatków Skarbu Państwa na koszty opinii biegłych sądowych, mając na uwadze odszkodowawczy charakter dochodzonych roszczeń oraz okoliczność, iż ustalenie ich wysokości zależało w dużej mierze od oceny sądu. Sąd wziął również pod uwagę sytuację majątkową i zarobkową powoda, a także charakter zasądzonych świadczeń, które mając odszkodowawczy charakter i służąc kompensacji szkody, nie powinny zostać uszczuplone przez pobranie należnych kosztów sądowych od oddalonych części powództwa.

ZARZĄDZENIE

doręczyć pełnomocnikom stron odpisy wyroku z dnia 24 marca 2020 r. wraz z uzasadnieniem.